

Ο ΝΟΥΜΑΣ ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ :

Για την Ελλάδα Δρ. 10.—Για το Εξωτερικό Δρ. 10

20 λεπτά το κάθε φύλλο λεπτά 20

ΣΥΜΜΕΤΑΙ : Στάσις κίβρια τής Πλατείας Συντάγματος, Ομονοίας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τραχιοδρόμου (Οφθαλματρείο) Σταθμού Υπογείου Σιδηροδρόμου (Ομόνοια) στο καπνοπωλείο Σαρρή Πλατεία Στουρνάρα, Εξάρχεια και στο βιβλιοπωλείο «Εστίας» Γ. Κολάρου.

Η συντρομή του πληρώνεται μπροστά κ' είναι για ένα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ

πού γινότανε δώ το μνημόσυνο του Μελά, την ίδια μέρα το Τσιρίγο καίγεται πανηγυρίζοντας του Στάν την αθώωση.

—Νά, οι δυο 'Ελλάδες! είπε κάποιος πούχει τη μανία να φιλοσοφεί σ' ό,τι βλέπει τριγύρω του. Νά, η 'Ελλάδα του Μελά, να κ' η 'Ελλάδα του Στάν! Η πρώτη, με τους λίγους κατοίκους της που μετριούνται στα δάχτυλα, κλαίει το Μελά της, κ' η άλλη, με το μιλιοῦνι των φαμφαρόνων της, στεφανώνει τον Στάν της!..

Αυτή η δεύτερη 'Ελλάδα είναι κείνη που έφαγε ως το κόκκαλο την πρώτη—την 'Ελλάδα του Μελά. Τέτια 'Ελλάδα θα παραδώσουμε μια μέρα στους Βουλγάρους: 'Ελλάδα

λο, που για του πρώτου το βιβλίο «Περὶ Φύσεως» εὐχάρησε ὁ Σωκράτης ὅταν τὸ διάβασε, νάσαι καλά κι ὠραία σὰν τὰ μέρη που κατὰλαζε καὶ τὰλλα ὅσα δὲν ἔνοιωσε, καὶ πού για τὸ δεύτερο, τὸν Ἔγελο, εἶπαν ὅτι ἕνας μονάχα μπόρεσε καὶ κατὰλαζε τί λέει, κι αὐτὸς εἶταν ὁ ἴδιος ὁ Ἔγελος. Πιὸ σοφὴ παρανόηση ἀπ' αὐτὴ δὲν μποροῦσε νὰ γίνει, οὔτε νὰ φέρει ἀποτελέσματα χειρότερα. Γιατί αὐτὰ τοῦ Πλάτωνα τὰ λόγια—παρανοημένα δηλ.—κλείσανε τὰ μάτια τοῦ κ. Σκιας, καὶ συντέλεσαν ὅχι λίγο, καθὼς τὸ βλέπει τοῦ βιβλίου ὁ ἀναγνώστης, γιὰ νὰ ἀνακαλύψει ὁ κ. Σκιας πὼς ἡ καθαρῆουσα εἶναι καὶ δὴ ἐπιφαισιόερα. Καὶ νὰ εἶταν ἀκόμα στ' ἀλήθεια διάλεκτος φυσικὴ τῶν μορφωμένων ἡ καθαρῆουσα πρᾶμα που μποροῦσε νὰ γίνει στὴν Αἴγυπτο τὴν ἀρχαία καὶ οἱ Ἰνδίες, δύσκολο ὅμως πολὺ γιὰ τὴν ἐποχὴ μας, που δὲ σηκώνει τέτοιους χωρισμοὺς τῶν κοινωνικῶν τάξεων, που τὸ παιδί τοῦ χειρομάγου δὲν τὸ ἐμποδίζει ἡ καταγωγὴ του νὰ γίνει ἂν θέλει κι ἂν μπορεῖ στρατηγός, ἀκαδημαϊκός, πατριάρχης καὶ πάλι, ἂν καὶ θὰ εἶτανε τουλάχιστο διάλεκτος γλώσσα φυσικὴ καὶ πάλι ὁ μὸς καθόλου σωστὸ δὲ μὸς φαίνεται νὰ τὴν καταμαρῶνει κανεὶς τέτοια γλώσσα, καὶ νὰ μὴ βρεῖται λέξεις, ὅπως ὁ κ. Σκιας, γιὰ νὰ τὴν ὑμνήσει. Πάντα

τοῦ ρουσφετιοῦ καὶ τῆς πολιτικῆς ἐξαχρείωσης, σάπια καὶ βρωμισμένη 'Ελλάδα, που θὰ τὴνε σιχαθοῦνε κ' οἱ ὄχτροί μας οἱ ἴδιοι.

Καμαρώστε τὴν τώρα τὴν δεύτερη αὐτὴ 'Ελλάδα τῶν Στάνδων: Ὁ ἀσίκης, που λέτε, σκότωσ' ἕναν ἄνθρωπο κι ἀθώωθηκε. Για χιρὰ του ἀφοῦ βρεθῆκανε δώδεκα Συριανοὶ νοικοκυρεῖοι νὰ τὸ κρίνουν τὸ πρᾶμα ἔτσι καὶ νὰ τὸν ἀθώωσουνε πανηγυρικῶς. Ὁ ἀσίκης, λένε, ἔδωλε κ' ἕνα λόγο ἀπὸ τὸ μπαλκόνι, ἔστερ' ἀπὸ τὴν ἀθώωσή του, κ' εὐχαρίστησε τὸ πλῆθος. Κι αὐτὸ δικαίωμα του, ἀφοῦ ἡ Δικαιοσύνη τοῦ ζήτησε καὶ μπάρντον γιατί τοῦ χάλασε τὴν ἡσυχία του. Μὰ τὸ κακὸ πῆρε δρόμο καὶ δὲν μποροῦσε νὰ σταματήσει. Τὸ Τσιρίγο πανηγυρίζει τὴ «νίκη» τοῦ ἐκλεχτοῦ του, κανονιὲς πέφτουνε, ζητωκραυγὲς γιομίζουν τὴν ἀγέρα καὶ στὸ τέλος ὁ κ. Στάνς ἀνακηρύχεται— ἄς εἶναι μονάχα καὶ στὴν ἐπαρχία του—ἐθνοσωτήρας γιατί σκότωσε ἕνα δυστυχισμένο οἰκογενειαρχή.

Αὐτὸ, παρακαλοῦμε, λέγεται «πολιτικὴ ἐξαχρείωση» καὶ μὴ σπάσετε τὸ κεφάλι σας νὰ τοῦ δώσετε ἄλλο χαρακτηρισμό. Κι ὅταν εἴμαστε ὡς τὸ λαιμὸ ὄλοι βουτηγμένοι σὲ μιὰ τέτοια ἐξαχρείωση, νὰ τὸ ξέρετε πὼς τὴ στιγμή που κάνουμε δῶ μνημόσυνο γιὰ τὸ Μελά, κάνουμε στὸ Τσιρίγο καίτου μνημόσυνο γιὰ τὴν 'Ελλάδα.

ΑΦΟΥ ΠΕΤΥΧΕ

ὁ μικρὸς διαγωνισμὸς μας γιὰ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Κολοκοτρώνη, προκηρύχουμε σήμερις ἕναν ἄλλο διαγωνισμὸ γιὰ τὸ δασκαλικὸτατο ἐπίγραμμα που «κοσμῆι» τὸν ἀνδριάντα τοῦ Βαρθάκη, στὸ Ζάππειο. Προθεσμία οἱ δεκαπέντε τοῦ Νοέμβρη καὶ βραβεῖο τὸ ἴδιο, ἡ «Πιάδα» τοῦ Πάλλη καὶ τὰ δυὸ βιβλία τοῦ Ψυχάρη που δώσαμε γιὰ τὸ Κολοκοτρωνεῖκο ἐπίγραμμα.

Σιγὰ σιγὰ λέμε τὸν διασκευαστικὸ αὐτὸ διαγωνισμὸ νὰ τὸν ἐκπλώσουμε σ' ὅλα τὰ δασκαλοβρωμισμένα νεώτερα μνημεῖα, με τὴν ἐλπίδα πάντα πὼς θάρθει μιὰ μέρα που οἱ Ρωμιοὶ θὰ βάλουν τοὺς ἴδιους τοὺς δασκάλους νὰ ξύσουν τὶς κηδίες ἀπ' αὐτὰ καὶ νὰ γράψουνε στὸ καθαρισμένο μάρμαρο λόγια ζωντανὰ καὶ τιμημένα.

ἐλαττωματικὴ, ἀναιμικὴ πάντα θὰ εἶτανε. Γιατί τίς γλώσσες δὲν τίς φτιάχνουν καὶ δὲν τίς βαστοῦνε στὴ ζωή, ἕνας ἢ δυὸ ἢ καὶ μιὰ ὀρισμένη τάξη ἀνθρώπων. Ὁλόκληρης τῆς κοινωνίας δημιουργημὰ καὶ ὄργανο εἶναι ἡ γλώσσα, ἡ συνεργασία ὄλων τῶν μελῶν τὴν πλάθει καὶ τὴ δυναμώνει, στὴν ἐξέλιξή της, στὴν πρόοδό της, στὸν πλουτισμὸ της, ὄλοι, ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο σοφὸ καὶ τὸν πιὸ θεοποιητὴ ὡς τὸν τελευταῖο σκουπιδιάρη, ὄλοι συντρέχουν. Κ' ἔτσι δὲ στερεοῦν οἱ πηγὲς που τῆς ζωῆς τοὺς χυμοὺς μέσα της χύνουν. «Ἄν τυχὸν παρεδίδοτο ἡ φυλακὴ τῆς γλώσσῃς ἐνί τινι ἢ καὶ ὀλίγοις, λέει ὁ Whitney, ταχέως θάπεθάλλετο οὐχὶ μικρὸν μέρος τοῦ πλοῦτου αὐτῆς. Ἴνα ἔρα εἶναι βεβαία ἡ διατήρησις καὶ περαιτέρω διάδοσις γλώσσῃς τινός, ἀπαιτεῖται ἡ ἠνωμένη δύναμις, ἡ ὁμόθυμος ἐνέργεια ὀλοκληροῦ τοῦ ἔθνους μετὰ πασῶν τῶν τάξεων αὐτοῦ καὶ παντός τοῦ πλήθους τῶν χαρακτηριστῶν, σχέσεων καὶ ἀναγκῶν αὐτοῦ» (*). Νὰ πὼς τὴν ἐννοεῖ τὴ γλώσσα ἡ ἐπιστήμη, καὶ πόσο ἐνόησε ὁ κ. Σκιας τὴν ἐπιστήμη. Ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Χούιτνεϋ βλέπει κανεὶς ἀκόμα πόσο ἀδικο ἔχουν ὄσοι (ὁ κ. Χατζηδάκις λ. γ. καὶ ὁ κ. Σκιας) φω-

(*) Ἀναγνώσματα κτλ. μετὰφρ. Γ. Χατζηδάκις σελ. 47.

διαδόθηκε, πὼς κάποιος σύλλογος μυστικὸς γίνεται με σκοπὸ νὰ δουλέψει γιὰ νὰ πιτύχει τὴν ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος. Καὶ τοῦτο ἀκόμα, πὼς τὸ σύλλογο αὐτὸ τότε κάνει ἕνας πλοῦσιος κ. Σ. κτλ.

Ἄν πρόκειται γιὰ σοβαρὴ δουλιὰ, ἢ γιὰ τίς συνηθισμένες παπαρδέλες, δὲν τὸ ξέρουμε. Πολὺ ὅμως θὰ τὸ ἐπιθυμοῦσαμε νὰ γινότανε ἕνας τέσιος σύλλογος με πρόγραμμα σοβαρὸ καὶ δίχως ρεκλάμες.

Μιὰ ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος ὄλοι τὴνε διψᾶνε σήμερις, γι' αὐτὸ δὲ καὶ συζητήθηκε τόσο αὐτὴ ἡ εἴδηση, μ' ὄλη τὴ σκοτεινάδα καὶ τὴν ἀοριστία της.

ΖΥΓΩΣΕ

κι ὁ καιρὸς που θάρχινῆσει κ' ἡ Βουλὴ τὰ γλέντια της. Λίγες βδομάδες ἀκόμα κ' ἔπειτα ἀρχίζει τὸ ἔθνικο λογοκόπημα καὶ τὸ ἐθνικὸτατο ἀρμεγμα τοῦ Κεντρικοῦ τμημοῦ γιὰ χάρη τῆς ἀπαρτίας καὶ τῆς Κυβερνητικῆς πλειανοψηφίας.

Πράματα συνηθισμέν' αὐτὰ καὶ δὲν ἀξίζει πιὰ οὔτε νὰ ταναφέρνει κανένας. Τὸ ζήτημα εἶναι νὰ δοῦμε ἂν με τὴν καινούρια Βουλὴ θὰ μπορέσει νὰ βασταχτεῖ ὁ Κόντες στὰ πόδια του, τώρα πούχασε τὸ δεκανίκι του τὸν κ. Σιμόπουλο, κι ἂν ὁ μπάρμπας-Θωδωρῆς θὰ θελήσει νὰ πάρει ἀπάνου του τοὺς κινδυνεύοντες θεσμοὺς καὶ τὸ ἐτοιμόεργο Ἰπουργεῖο.

Οἱ «τελευταῖες ὥρες» τῶν ἐφημερίδων σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα εἶνε πολὺ σκοτεινές. Ἐνὰ ἀπὸ τὰ δυὸ, λένε, εἶναι τὸ βεβαιώτερο: Ἡ θὰ πέσει ἡ Κυβέρνησις... ἢ δὲν θὰ πέσει. Ὅποιος διαβάσει με προσοχὴ τίς τελευταῖες ὥρες, δὲ δυσκολεύεται καθόλου νὰ βγάλει αὐτὴ τὴ σποῦδαία εἴδηση.

ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟ

ἄρθρο ἔγραψε ὁ κ. Κατσελίδης στὸ τελευταῖο συλλάδιο τῆς Ὀικονομικῆς Ἑλλάδας γιὰ τὸ ἀξιοθρήνητο ρεζιλέμα πούπαθε ὁ Ἀθηναϊκὸς τύπος με τὸ ζήτημα τοῦ λαχείου τοῦ στόλου.

Ὁ κκαρωμένος τύπος μας, ἂν συνειθίζει καμιά φορὰ καὶ νὰ ντρέπεται, θὰ ντραπεῖ ἄμα δεῖ τὴ φιγούρα του μέσα στὸ κομμάτι αὐτὸ τοῦ ἀρθροῦ τοῦ κ. Κατσελίδη, που γιὰ χάρη τοῦ τύπου μας τὸ ξαναδημοσιεύουμε δῶ:

νάζουν ὅτι οὐδὲν ἐπιστημονικὸν λάθος διὰ τῆς παραδοχῆς τῆς καθαρῆουσης ἐγένετο» κι ὅτι μόνον ἡ φαντασία τῶν ἐρασιτεχνῶν τῆς γλωσσολογίας βρῖσκει πὼς ἡ καθαρῆουσα ἀντιμάχεται με τῆς ἐπιστήμης τὰ διδάγματα. Ἐχάσαν ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς καθαρῆουσης εἶναι ὄλοι, διόλου ἀντίθετη μ' ὅσα λέει ὁ Whitney, γιατί δὲ σέβεται, δὲν παραδέχεται ἡ καθαρῆουσα τοῦ λαοῦ τὴ γλωσσικὴ ἐνέργεια, καὶ δὲν τοῦ ἀναγνωρίζει τὸ δικαίωμα νὰ συντελεῖ στὸν πλουτισμὸ καὶ στὴν ἐξέλιξη τῆς γλώσσας. Βέβαια, κάμποσα φτειασμένα ἀπὸ τὸ λαὸ δέχτηκε ἡ καθαρῆουσα, πάντοτε ὅμως γιὰ βεβήθηκε στὴν ἀνάγκη νὰ τὸ κάνει, μονάχα τότε, καὶ μάλιστα γιὰ μερικὸς, ὅπως πιστεύουν, προσωρινά, ἡ γνώμη τοῦ κ. Σκιας. Ποτὲ ὄσο δέχτηκε δὲν τὰ δέχτηκε με τὴν ἀρχὴ ὅτι ἔχει ὄλο τὸ δικαίωμα νὰλλάξει καὶ νὰ πλουτίζει τὴ γλώσσα του ὁ λαός, κι ὄχι μόνον αὐτὸ μὰ κι ὅτι μόνον ὁ λαός ἔχει τὸ δικαίωμα νὰλλάξει τὴ γλώσσα. Κι ἀπόδειξη, ἂν εἶναι ἀνάγκη νὰ ποδειξῆ κανεὶς πὼς δὲν ἔχει αὐτὴν τὴν ἀρχὴ ἡ καθαρῆουσα, ἡ ἴδια ἡ ὑπαρξὴ της γιὰτί βέβαια δὲ θὰ ὑπῆρχε, ἂν ἀναγνώριζε τοῦ λαοῦ τὴ γλωσσολογικὴ ἐξουσία, ἂν ἀναγνώριζε ἡ καθαρῆουσα τὰ δικαιώματα τῆς δημοτικῆς.

Αὐτὰ ὁ κ. Σκιας δὲν τὰ πρόσεξε. τὰ πρᾶματα

Η ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ ΔΕΚΑΡΑ

Στο φίλο μου Ε.

«Όμορφη ήταν η θάλασσα. Ήπ' τ' απόβροχο μά- λιστα καταγάλαξη. Κυριακή κ' η μέρα. Κ' έτσι τὰ νησιωτικά, τρία τέσσερα, είχαν κατεβή στο λι- μάνι. Μιά κρυφή νοσταλγία τ' έφερε το νησιού τους και το όμορφο νησί τους φτονερά τους τ' άκουσαν κάποια μεγάλα βουνα, τ' ούρανού στυλοβάτες, όμως τή θάλασσα κανένας δέν τους έμπόδιζε να τή χα- ρούν προ πάντων με μία βαρκούλα.

Πρώτος ο Νίκος τους είπε: έ παιδιά, πέρνουμε μία βάρκα να συργιανίσουμε; Ο Κώστος είχε απλώση πιά το χέρι. μία δεκάρα, έλεγε, για το λάδι της εκκλησίας; τέσσερες ήμαστε, από μία δεκάρα ο ένας και πιά θα πάρουμε κείνη τή μικρή τήν περιστε- ρούλα. άχου και τί θρόμο έχει να κίνη.. έλα τις δεκάρες.

«Ο Λευτέρης όμως τους αντίκοψε. «Όχι, άφήστε. Ξέρω εγώ ένα καπητάνιο θά μάς τήν δώση έτσι, χω- ρίς λεπτά άλλ' ως είναι βάντε έσως από μία δε- κάρα να πάρουμε κάστανα.

Κ' εσύ, τούτ' ο Κώστος, θά βάνης τὰ δόντια.

—Τι πράξενος είσαι σύ, εγώ άφου θά τας βρω βάρκα. Τι άλλο θέλετε;

—«Ε, καλά, είπε ο Κώστος, βάνουμε έμεις για τὰ κάστανα, βρες εσύ τή βάρκα.

Αίγο ακόμα κ' ήταν όλοι μίς τή βάρκα.

—Τα άτιμα δέν ξεφλουδίζονται, έλεγε ο Λευτέ- ρης, κίωνα παραπονιάρης.

—Δέν ξεφλουδίζονται με τὰ δόντια του κανε, ο Κώστος γελαστός, θέλουν δεκάρα να ξεφλουδιστούν.

Τ' είναι τούτος, μωρέ! Σ' άματις και δέν είχα εγώ δεκάρα να δώσω.

—Μή θυμώνεις; δέ σ' λέμε ότι δέν είχες, μα κ' ή οικονομία ξέρεις είναι άγιο πράγμα.

—«Οικονομία, Λευτέρη» φώναζαν όλοι μαζί.

—«Ακου-άκου, έκανε ο Λευτέρης, τούτοις σε σκαζούν χωρίς να θελης, βρε γιατί είστε μουρλοί, δέ θελά δώσετε παράδες για τή βάρκα πέτε ότι τις πλέρωσα εγώ.

—Τι, σου γύρεψε παράδες ο καπητάνιος; τόν ρώ- τηξεν ο Νίκος.

—«Όχι, άλλα δέν ξέρεις τί γίνεται. Το καράβι τήν είχε τή βάρκα δεμένη στην πρώτη πίσω και στο μάλο και πήγα γώ και τήν πήρα.

«Είναι ζηλευτή και αξιοθαύμαστος ή όμορφονία του άθηναϊκού τύπου εις το ζήτημα του Λαχείου του Στόλου. Εις τὰ καιριώτερα των έθνικών ζητη- μάτων υπάρχουν διαφωνία και γίνονται συζητήσεις και πολεμική μεταξ' των διαφόρων έφημερίδων: εις τήν έθνικόν πολιτικήν έν Μακεδονία, εις τόν όπλι- σμόν και τήν ένίσχυσιν του στρατού, διότι ύπεστη- ρίχθη και ή γνώμη ότι είναι περιττός και ο στρα- τός και ο στόλος, εις τήν κατασκευήν ή τήν μετα- σκευήν των θωρηκτών κτλ. κτλ. Εις το μέγα έθνι- κόν όμως ζήτημα του να δοθή εις τόν κ. Τσαγκά- ρην, διεθνητήν του Πρακτορείου των Έφημερίδων, το μονοπώλιον του λαχείου αι έφημερίδες ούτε δια- φωνούν ούτε συζητούν διότι και όταν έκείνος ούδε- μίαν έγγύησιν κατέβαλλεν εις το δημόσιον διά μο- νοπώλιον άρροών εις εκατομμύρια δραχμών, και τότε αι έφημερίδες τόν άνεκήρυττον έθνικόν ευεργέτην και δημιουργόν του έθνικού μας στόλου και τώρα πάλιν, ότε ο ίδιος συνειδών το άτοπον τής έλλεί- ψεως έγγύησεως προσφέρεται να δώση το σπήτι του... δι' ύπόθεσιν διαχειρίσεως τριών εκατομμυρίων δραχ- μών, αι έφημερίδες άπορροσι με τοιαύτην αυτοθυ- σίαν και αυταπάρρησιν, ήν δεικνύει μόνον και μόνον ύπερ τής κυανολέου ο έθνικός άνήρ, ένω ή κυβέρ- νησις είχε καθήκον να τόν παρακαλέση να αναλάβη αυτό το μέγα βάρος. Κατόπιν τούτων είναι εύνόη- τον το ότι και ο κ. Τσαγκάρας έχει τήν μετριο- φροσύνην, έν τέλει τής προς τόν ύπουργόν άναφορας του δι' ής άντι πινακίου φακίς ζητεί το μονοπώ- λιον, να γράφη ότι «Εγώ μόν εξεπλήρωσα το κα- θήκόν μου» κτλ.

«Και περί μίαν τής αξιοθρηνηνίου καταστάσεως του άθηναϊκού τύπου, ήτις δύναται να έχη, και έχει μεθαίως, και έν τω μέλλοντι έτι μάλλον θά έχη, επιβλαβεστάτην έπιρροήν επί των έθνικών συμπε- ρόντων, δέν είναι νύν του προκειμένου. Περιοριστώ- μεν ειδικώς εις τὰ του λαχείου. Ο κ. Τσαγκάρας διά τής έπιμόνου άπαιτήσεως του και του θορόδου τόν όποιον ύποκινεί διά των άρχάνων του ζητεί ού- δέν πλέον ούδέν έλαττον ή να παρανομήση ο ύπουρ- γός. Ζητεί δηλαδή να τω δίδεται προμήθεια 10 ο)ο, ένω αύτη, κατά τόν Νόμον, δίδεται εις τας ά- νεγνωρισμένας Τραπεζάς» και δεύτερον, να μη δι- καιούται το Δημόσιον να πωλή εις κανένα άλλον γραμμάτια του λαχείου, ένω ο Νόμος ρητώς κειλείε- ρει ότι οίς δήποτε ιδιώτης θελήση δικαιούται να λαμ- βάνη παρά του Δημοσίου Ταμείου γραμμάτια, με προμήθειαν 5 ο)ο, άμα αγοράζει 20 γραμμάτια και

δέν τὰ εξέτασε όπως έπρεπε, με σωστή μέθοδο κι από άρχή σωστή κ' έτσι παίρνοντας πιά τόν κατή- φορο, παρκνοει στο τέλος όσα λέει ο Πάουλ για τή γερμανική γλώσσα, κ' έφτασε έτσι και καταστά- λαζε στάπιστευτο, στο σοφό συμπέρασμα ότι, δέν πειράζει, ά; μήν τή μιλάει κανείς σε κάθε περι- σταση τής ζωής του, ως τή μιλάνε μερικοί και μάλι- στα όχι πάντα τήν καθαρεύουσα, δέν τήν έμπόδιζε: αυτό να είναι διάλεκτος φυσική και δη ή επικρατε- σιέρα. Και για να πετάξει από πάνω του ο κ. Σκιας τής γνώμης του το βάρος, όποιος δέ συμφωνεί, λέει, ως κοτήσαι να τὰ βάλει με τόν Πάουλ που γράφει ότι πουθενά δέ μιλιέται ή καθαρωτάτη γερμανική. Τή μέθοδο αύτην ή λογική δέν τήν ξέρει, δέν εί- ναι ούτε έπαγωγική ούτε παραγωγική, ούτε άπα- γωγική. Είναι ως τόσο μία μέθοδο κι αυτή, είναι ή μέθοδο ή θεολογική. Κι από τή μέθοδο, καταλα- βαινετε τι σοβαρά θά είναι και τὰ επιχειρήματα που άπ' αύτην πηγάζουν. Ορίστε και παράδειγμα. «Όμοίως ζωντανή πρέπει να καληται (κι ο λόγος που πρέπει να καληται, είναι ή παρανόηση εκεί- νων που λέει ο Πάουλ για τή γερμανική γλώσσα) και πάσα διάλεκτος τήν όποιαν αριθμός τις άνθρώ- πων (έστω και όχι πάντοτε (!)) μεταχειρίζεται οικειότερον πάσης άλλης: είτε ένδιαθέτως διαλογι-

Η ΚΥΡΑ ΡΗΝΗ

(Άχαρνανία)

«Η κυρά Ρήνη ήτανε μία όμορφη κοπέλλα, και καθότανε σ' αυτό το βουνό, και πριν να χτισθί το κάστρο. Δύο βασιλόπουλα τήν αγαπούσανε, ο 'Ανήλιαγος κι' ο Γυφτάκης. Αύτην ή καρδιά πιά ήθελε τόν 'Ανήλιαγο, γιατί ήταν όμορφος, μά έλα που φοβότανε και το Γυφτάκη, που ήταν παλληκαράς. Το λοιπόν έπειδή και δέν ήξερε ποια- νού να δώση τήν καρδιά της, τους είπε να κένουνε από ένα μεγάλο κατόρθωμα: ο Γυφτάκης να χτίση το Κάστρο με τους πύργους, με τὰ παλάτια του, με όλα του, κι' ο 'Ανήλιαγος, περνώντας κάτω άπ' τή γή, να φέρη 'ς το βουνό το νερό τής λίμνης τ' 'Αγγελοκάστρου, κι' όποιος τελειώση πρώτος τή δουλειά του, εκείνον θ' αγαπήση. Ο Γυφτάκης άρχίνησε να χτίζη το Κάστρο με χιλιάδες μαστό- ρους και μαστορόπουλα και σε δύο χρόνια το μπίτισε με όλα του τὰ κατάρτια. Ήταν πιά ή μέρα για να παραδώση τὰ κλειδιά: τήν κυρά Ρήνη, κι' αύτή ήτανε θλιμμένη, που δέν είχε μάθη τί άπόκανε ο 'Ανήλιαγος, κι' όλοι το λέγαν πως θά πνίγηκε πολεμώντας να φέρη το νερό. Ο Γυφτάκης καταχαρούμενος πιά έκνε τραπέζι 'ς όλους τους μαστόρους, μεσ' 'ς το μαρμαρένιο παζάρι του Καστρού κι' όλοι ήταν χαρά και γλέντι. Εά- φνου άκούεται μεσ' από τή γή, καταμεσής 'ς το παζάρι, ένα βουητό, κι' ανοίγει με μιάς και πε- τειται ο 'Ανήλιαγος όξω: «Καλώς τὰ χαίρεστε, λέει, μα τραπέζι χωρίς νερό δέν γίνεται». Κ' εϋτός ολόδροσο και καθάριο νερό άρχίνησε να σταλάξη. Ή κυρά Ρήνη τότε είπε πως αυτός έτελειώσε πρώτος τή δουλειά, γιατί ο Γυφτάκης δέν τής είχε παραδώση τὰ κλειδιά άκόμη, κι' αγαπήσε τόν 'Ανήλιαγο κι' ο φίλος μας ο Γυφτάκης έμεινε 'ς τὰ κρύα. Τότε κι' αυτός άπ' το κακό του έχτισε άντικρύ άλλο κά- στρο, το Γυφτόκαστρο, και πολεμούσε τάπάνω Κάστρο.

ζόμενος είτε εκφράζων τὰ ίδια διανοήματα» (*). Είν' επιχείρημα που και παρα πάνω τάνταμώσκαι πρέπει μάλιστα να του χρωστούμε και χάρη, γιατε αυτό έγινε άφορμή να ιδούμε πόσο καλά κι καλά ο τόν Πάουλ ο κ. Σκιας. «Ας το εξέτάσουμε και τώρα το φοβερό αυτό επιχείρημα. Τι άποδειχνει; Προ πάντων ότι έπρεπε στην εισαγωγή του βιβλίου του εκεί που λέει πως «άπό τινος χρόνου άσχολείται εις τήν μελέτην του γλωσσικού ζητήματος» έπρεπε ο κ. Σκιας να μήν ξεχάσει να κολλήσει στο «άσχο- λείται», για να δείξει και το πως «άσχολείται», το έπιρρημα άτυχώς. Οί άνθρωποι αυτοί που μεταχει- ρίζονται όχι πάντοτε τήν καθαρεύουσα, που τή με- ταχειρίζονται σε μετρημένες περιστάσεις, και που ακόμα και τότε καθαρή δέν τήν μεταχειρίζονται, —γιατί μήν ξεχνάτε πως ή γλώσσα είναι οργανισμός και πως δέν άρκει να μεταχειρίζομαι τις λέξεις μιας γλώσσας, έστω και με τή μορφή τους άχάλαστη, για να πώπως τή μιλάω — οί άνθρωποι λοιπόν αυ- τοί είναι άνθρωποι γραμματισμένοι, διαβασμένοι, ο- πως θέλετε πέστε τους, και μεταχειρίζονται τήν κα- θαρεύουσα — όχι καθαρή — σε ζητήματα επιστημονι- κά, φιλοσοφικά, πολιτικά κτλ. Τή μεταχειρίζονται δηλ.

(*) Σελ. 404

μονάχα εκεί, όπου τους τήν έδωσε όχι ή παράδοση, άλλα το σχολίο, το βιβλίο, ή φημερίδα. Ορίστε τι δείχνει το φοβερό επιχείρημα, όταν κανείς προσεχτικώτερα το κοιτάζει. Και λοιπόν, αν άντις στην καθαρεύουσα, μελετούσε κανείς βιβλία γιατρικά άξαφνα γραμμένα σ' άλλη γλώσσα, καθώς στα γαλλικά, χωρίς ποτέ του να χει μελετήσει βι- βλία τής επιστήμης αύτης στην καθαρεύουσα γραμ- μένα, «τήν γαλλικήν βίβλια γλώσσαν θά μεταχειρί- ζετο οικειότερον πάσης άλλης είτε ένδιαθέτως δια- λογιζόμενος περι τής επιστήμης αύτης, είτε κ.τ.λ.» χωρίς όμως γι' αυτό να πάψει ή δημοτική, να είναι ή γλώσσα του. Κ' έτσι άκόμη αν στο σχολίο, στο βιβλίο, στη φημερίδα δέν είχε τόπο ή καθαρεύουσα, μόν ειτανε τή θέση της ή δημοτική, θά χανόντου- σαν και οί μετρημένες, οί δορισμένες εκείνες περιστά- σεις το «ένίοτε» του κ. Σκιας, που αριθμός τις άν- θρώπων μεταχειρίζεται τήν καθαρεύουσα οικειότερον πάσης άλλης είτε κτλ.». ένω άδύνατο είναι το σχολίο, το βιβλίο, ή φημερίδα με τήν καθαρεύουσα να φέρει τάντίθετο αποτέλεσμα, να κατορθώσει δηλ. να μεταχειρίζεται όχι πιά «ένίοτε» άλλα πάντοτε, σε κάθε περίπτωση, έστω και μόνον αριθμός αυτός ο τις των ανθρώπων τήν καθαρεύουσα. Να ή δια- φορά τής γλώσσας που είναι φυσική και τής γλώσ-